

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова Кіровоградської обласної
державної адміністрації

С.КУЗЬМЕНКО

2017 року

ПРОГРАМА

спеціальної підготовки працівників, що входять до складу формувань
цивільного захисту

Розглянуто та схвалено на
засіданні педагогічної ради
НМЦ ЦЗ та БЖД Кіровоградської
області «30» травня 2017 р.
Протокол № 4

м. Кропивницький 2017

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Спеціальна підготовка працівників, що входять до складу формувань цивільного захисту, передбачає:

навчання за програмою загальної підготовки працівників підприємств, установ та організацій — вивчення інформації, що міститься у планах реагування на надзвичайні ситуації, про дії в умовах загрози і виникнення надзвичайної ситуації, а також оволодіння навичками надання першої допомоги потерпілим, користування засобами індивідуального і колективного захисту;

навчання за програмою спеціальної підготовки працівників, що входять до складу формувань — ознайомлення з обов'язками, навичками користування та матеріальною частиною техніки, приладів і табельного майна таких формувань, засобами захисту, вивчення порядку приведення їх у готовність, проведення рятувальних та інших невідкладних робіт.

Підготовка працівників, що входять до складу формувань цивільного захисту (далі працівники), до дій у надзвичайних ситуаціях здійснюється в першу чергу за програмою загальної підготовки працівників до дій у надзвичайних ситуаціях. Під час проведення занять за темами програми загальної підготовки працівники вивчають і отримують практичні навички щодо використання засобів індивідуального захисту, захисних споруд, надання домедичної допомоги. Також, вивчають зміст плану реагування на надзвичайні ситуації, плану локалізації і ліквідації наслідків аварій на об'єктах підвищеної небезпеки, плану цивільного захисту суб'єкта господарювання, яки й продовжує свою роботу у воєнний час та який віднесено до категорії цивільного захисту.

Враховуючі, що формування цивільного захисту комплектуються на добровільній основі працівниками суб'єкта господарювання, які здатні за станом здоров'я виконувати роботи в умовах надзвичайної ситуацій, у тому числі чоловіки віком від 18 до 60 років та жінки - від 18 до 55 років, за винятком вагітних жінок, жінок, які мають дітей віком до 8 років, інвалідів I та II групи, та осіб, що входять до складу професійних аварійно-рятувальних служб, тобто непідготовленими працівниками, головна мета підготовки формувань цивільного захисту за даною програмою – є особиста підготовка працівників та їх підготовка до спільних дій у складі формування за планами реагування на надзвичайні ситуації, локалізації і ліквідації аварійних ситуацій і аварій на об'єктах підвищеної небезпеки, цивільного захисту суб'єкта господарювання, яки й продовжує свою роботу у воєнний час та який віднесено до категорії цивільного захисту.

Програма спеціальної підготовки працівників (далі – Програма) розроблена навчально-методичним центром цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Кіровоградської області відповідно до

Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 червня 2013 року №444, Порядку підготовки до дій за призначенням органів управління та сил цивільного захисту, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 26 червня 2013 року № 443, Порядку утворення, завдання та функції формувань цивільного захисту, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 9 жовтня 2013 року №787, Примірною положення про формування цивільного захисту, затвердженого наказом МВС України від 31 травня 2015 року № 113.

Програма є основним елементом навчально-методичного забезпечення підготовки працівників підприємств, установ та організацій Кіровоградської області до дій у надзвичайних ситуаціях.

Актуальність програми полягає у необхідності проведення навчання працівників діям у складі формувань цивільного захисту при виконанні основних завдань за призначенням в умовах загрози та під час виникнення надзвичайних ситуацій.

Значення програми полягає у необхідності врахування загроз техногенного та природного характеру, які притаманні Кіровоградській області, а також існуючих загроз надзвичайних ситуацій соціального та воєнного характеру під час проведення навчання працівників діям у надзвичайних ситуаціях у складі формувань цивільного захисту.

Програма розроблена для потреб підприємств, установ та організацій Кіровоградської області.

Програма є підставою для розробки і затвердження керівниками підприємств, установ, організацій програми спеціальної підготовки працівників, що входять до складу формувань цивільного захисту на підприємстві, установі та організації.

Метою програми є забезпечення:

своєчасного та систематичного навчання, оновлення знань працівників щодо дій у складі формувань цивільного захисту під час загрози та виникнення надзвичайних ситуацій;

врахування особливостей та ризиків виникнення надзвичайних ситуацій у Кіровоградській області під час проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт з ліквідації надзвичайних ситуацій, у тому числі, що виникли внаслідок воєнних (бойових) дій або терористичних актів;

навчання працівників діям в умовах загрози і виникнення надзвичайної ситуації, а також оволодівати навичками надання першої допомоги потерпілим, користування засобами індивідуального і колективного захисту;

оволодіння знаннями та навичками при проведенні аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт з ліквідації надзвичайних ситуацій, у тому числі ситуацій, що виникли внаслідок воєнних (бойових) дій або терористичних актів;

оволодіння знаннями та навичками при проведенні відновлювальних робіт у мирний час та в особливий період та при здійсненні заходів щодо життєзабезпечення населення, яке постраждало від надзвичайних ситуацій, воєнних (бойових) дій або терористичних актів;

розробки програм спеціальної підготовки працівників, що входять до складу формувань цивільного захисту на підприємствах, в установах, організаціях Кіровоградської області.

У результаті проходження навчання за Програмою працівники повинні бути здатними вирішувати професійні завдання в умовах виникнення надзвичайних ситуацій та володіти професійними компетенціями для забезпечення реалізації завдань з питань цивільного захисту та знати:

основні завдання та структуру формувань цивільного захисту до складу якого входять працівники;

обов'язки працівників, які входять до складу формувань цивільного захисту;

порядок оповіщення, збору і приведення формування у готовність до виконання завдань за призначенням;

матеріально-технічного оснащення формування та порядок отримання майна, технічних засобів та обладнання;

правила використання і зберігання штатних технічних засобів, засобів індивідуального захисту;

порядок і способи виконання заходів цивільного захисту при проведенні аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт з ліквідації надзвичайних ситуацій, у тому числі ситуацій, що виникли внаслідок воєнних (бойових) дій або терористичних актів;

порядок і способи виконання заходів цивільного захисту при проведенні відновлювальних робіт у мирний час та в особливий період та при здійсненні заходів щодо життєзабезпечення населення, яке постраждало від надзвичайних ситуацій, воєнних (бойових) дій або терористичних актів;

заходи безпеки при проведенні рятувальних та інших невідкладних робіт.

У результаті проходження навчання за Програмою рекомендується вміти:

запобігати створенню умов, що можуть привести до виникнення надзвичайних ситуацій;

чітко діяти за сигналами оповіщення, практично виконувати основні заходи за призначенням формування цивільного захисту та згідно із планами реагування на надзвичайні ситуації або інструкціями щодо дій персоналу при загрозі або виникненні надзвичайних ситуацій;

виконувати функціональні обов'язки під час приведення формування у готовність до виконання завдань за призначенням;

здійснювати заходи цивільного захисту у складі формування цивільного захисту під час проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт в умовах виникнення надзвичайних ситуацій;

вміло застосовувати засоби пожежогасіння, закріплену штатну техніку, механізми, прилади та інше табельне майно, а також засоби захисту під час проведення спеціальних, аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт;

виконувати правила особистої безпеки у процесі виконання аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт.

Програма складається з двох розділів.

Перший розділ програми містить загальну тематику, яка вивчається працівниками формувань цивільного захисту, незалежно від покладених на них завдань.

Другий розділ програми – спеціальна тематика, що відпрацьовується відповідно до завдань, які покладені на формування цивільного захисту.

За рішенням керівника підприємства, установи, організації тематика може доповнюватись з урахуванням особливостей об'єкту та термінами проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань.

Навчання працівників, що входять до складу формувань цивільного захисту на підприємстві, в установі та організації здійснюється шляхом:

курсowego навчання, що передбачає формування навчальних груп і здійснюється в навчальних класах або на об'єктах навчально-виробничої бази підприємства, установи та організації;

індивідуального навчання, що передбачає вивчення теоретичного матеріалу самостійно та у формі консультацій з керівниками навчальних груп або іншими особами.

Навчальні групи комплектуються переважно з працівників, що входять до складу формувань цивільного захисту.

Перевірку засвоєння змісту Програми рекомендується проводити комісією із залученням фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту.

Перевірку знань за змістом Програми рекомендується проводити шляхом іспитів, тестування, заліку або опитування в усній або письмовій формі.

Терміни проведення занять визначаються керівником підприємства, установи, організації.

Вивчення працівниками формувань цивільного захисту тем занять здійснюється щорічно упродовж року.

Розподіл тем для вивчення визначається керівником підприємства, установи, організації.

2. ТЕМАТИКА ЗАНЯТЬ ТА РОЗПОДІЛ ЧАСУ

№ з/п	Розділ програми, найменування тем	Кількість годин та види занять
Розділ 1. Загальна складова		2
1	Положення про формування цивільного захисту	1
2	Порядок переведення формування цивільного захисту до функціонування в умовах надзвичайної ситуації та особливого періоду	1
Розділ 2. Профільна складова		5
3	Виконання заходів захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій відповідно до покладених на формування цивільного захисту завдань:	5
<i>Для рятувальних формувань</i>		
3.1.	Розшук та визволення потерпілих з під завалів будівель. Прийоми та способи рятування людей на верхніх поверхах зруйнованих або палаючих будівель	2
3.2.	Завалення нестійких конструкцій споруд та їх підсилення. Дії працівників формування з рятування людей із завалених захисних споруд	1
3.3.	Евакуація людей та майна із зон затоплення (підтоплення), осередків пожеж та територій, забруднених радіоактивними і небезпечними хімічними речовинами	1
3.4	Способи транспортування потерпілих. Розміщення потерпілих на транспортних засобах	1
<i>Для аварійно-відновлювальних формувань</i>		
3.1.	Порядок проведення аварійно-відновлювальних робіт на пошкоджених об'єктах	2
3.2.	Дії працівників формування щодо відновлення тепло-газо-енергопостачання населених пунктів. Визначення черговості відновлення тепло-газо-енергопостачання об'єктів	3
<i>Для аварійно-технічних формувань</i>		
3.1.	Проведення спеціальної розвідки при виникненні надзвичайної ситуації	1
3.2.	Проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт на об'єктах комунальної сфери	2

3.3.	Використання спеціальної техніки, що може бути залучена для проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт на об'єктах комунальної сфери	2	
<i>Для пожежних формувань</i>			
3.1.	Здійснення організаційних та інженерно-технічних заходів щодо підвищення рівня протипожежного захисту об'єктів і територій	1	групове заняття, самостійне вивчення, консультація
3.2.	Проведення першочергових та невідкладних робіт в осередках пожеж, їх гасіння, а також під час виникнення аварій, катастроф, стихійного лиха	2	
3.3.	Забезпечення проведення першочергових та інших невідкладних робіт в осередках пожеж, їх гасіння	2	
<i>Для інженерних формувань</i>			
3.1.	Організація обстеження будівель, інженерних споруд та проведення інженерної розвідки при запобіганні та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій	1	групове заняття, самостійне вивчення, консультація
3.2.	Здійснення заходів інженерного захисту територій	2	
3.3.	Використання інженерної техніки та обладнання, що може бути залучено для проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт	2	
<i>Для медичних формувань</i>			
3.1.	Організація медичного забезпечення	2	групове заняття, самостійне вивчення, консультація
3.2.	Здійснення заходів медичного захисту населення	3	
<i>Для формувань зв'язку</i>			
3.1.	Організація зв'язку при загрозі або виникненні надзвичайної ситуації	1	групове заняття, самостійне вивчення, консультація
3.2.	Організація зв'язку при висуванні сил цивільного захисту до району (місці) надзвичайної ситуації	2	
3.2.	Забезпечення зв'язку під час ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій	2	
<i>Для транспортних формувань</i>			
3.1.	Забезпечення заходів транспортного забезпечення при проведенні аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт	2	групове заняття, самостійне

3.2.	Обладнання автотранспорту для перевезення уражених та постраждалих внаслідок стихійного лиха, аварій та катастроф.	1	вивчення, консультація
3.3.	Здійснення перевезення населення.	1	
3.4.	Здійснення перевезення вантажів, обладнання	1	
<i>Для ремонтних формувань</i>			
3.1.	Заходи технічного забезпечення при проведенні аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт	1	групове заняття, самостійне вивчення, консультація
3.2.	Перевірка готовності техніки до дій у вогнищах ураження, аварій та катастроф	1	
3.3.	Особливості проведення ремонтних робіт при висуванні сил цивільного захисту до району (місці) надзвичайної ситуації	1	
3.4.	Особливості проведення ремонтних робіт в районі надзвичайної ситуації	2	
<i>Для формувань захисту сільськогосподарських тварин і рослин</i>			
3.1.	Проведення моніторингу та спеціальної розвідки щодо стану забруднення радіоактивними та небезпечними хімічними речовинами, біологічними засобами сільськогосподарських угідь, продукції рослинництва, поверхневих вод, призначених для сільськогосподарських потреб	2	групове заняття, самостійне вивчення, консультація
3.2.	Проведення робіт з ліквідації епізоотій та епіфітотій, здійснення епізоотичного, фітосанітарного і токсикологічного контролю під час проведення робіт з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій	3	
<i>Для формувань радіаційного і хімічного спостереження</i>			
3.1.	Організація радіаційного і хімічного спостереження. Мережа спостереження та лабораторного контролю	1	групове заняття, самостійне вивчення, консультація
3.2.	Організація радіаційного і хімічного контролю. Прилади радіаційної та хімічної розвідки	2	
3.3.	Дії формування при веденні розвідки маршрутів висування і району (об'єкту) рятувальних та інших невідкладних робіт	2	
<i>Для формувань санітарної обробки людей, спеціальної обробки майна, одягу та транспорту</i>			
3.1.	Порядок проведення спеціальної обробки на об'єкті господарської діяльності. Її сутність і зміст	1	спеціальної обробки майна, одягу та
3.2.	Порядок проведення санітарної обробки людей	2	
3.3.	Порядок проведення спеціальної обробки	2	

	майна, одягу та транспорту		<i>транспорту</i>
<i>Для формувань матеріально-технічного та продовольчого забезпечення</i>			
3.1.	Заходи щодо матеріально-технічного та продовольчого забезпечення під час виникнення надзвичайних ситуацій	1	групове заняття, самостійне вивчення, консультація
3.2.	Розгортання та дії рухомого пункту харчування (рухомого пункту продовольчого постачання, рухомого пункту речового постачання, рухомого пункту забезпечення паливно-мастильними матеріалами, рухомого пункту водопостачання)	4	
<i>Для формувань обслуговування захисних споруд цивільного захисту</i>			
3.1.	Захисні споруди, особливості їх будівництва, обладнання, утримання та правила експлуатації	1	групове заняття, самостійне вивчення, консультація
3.2.	Дії працівників формування під час підготовки захисної споруди для використання за призначенням.	2	
3.3.	Дії працівників формування в ході прийому та під час перебування у захисній споруді людей, що укриваються, а також після виведення людей.	2	
<i>Для формувань охорони публічного (громадського) порядку</i>			
3.1.	Правова основа введення режиму надзвичайного стану	1	групове заняття, самостійне вивчення, консультація
3.2.	Дії формувань при проведенні евакуації населення.	1	
3.3.	Забезпечення громадського порядку, попередження та припинення випадків мародерства, розкрадання матеріальних цінностей при ліквідації наслідків стихійного лиха, аварій та катастроф	3	
4	Перевірка знань	1	іспит, тестування, залік, опитування
Разом		8	

3. ЗМІСТ ТЕМ ЗА РОЗДІЛАМИ ПРОГРАМИ

Розділ 1. Загальна складова

Тема 1. Положення про формування цивільного захисту.

Порядок утворення, основні завдання, структура, технічні, матеріальні та інші ресурси формування цивільного захисту.

Місце формування у структурі територіальної підсистеми (ланки територіальної підсистеми) єдиної державної системи цивільного захисту. Основні завдання формування у різних режимах її діяльності (у режимі повсякденної діяльності, підвищеної готовності, надзвичайної ситуації та надзвичайного стану). Структура, сили та засоби формування. Обов'язки працівників, що входять до складу формування цивільного захисту.

Тема 2. Порядок переведення формування цивільного захисту до функціонування в умовах надзвичайної ситуації та особливого періоду.

Зміст заходів приведення формування в готовність до дій за призначенням. Порядок оповіщення та збору працівників, що входять до складу формування цивільного захисту. Порядок приведення техніки, обладнання та інших ресурсів формування цивільного захисту у готовність до застосування. Підтримання у готовності техніки і майна спеціального призначення для виконання завдань з цивільного захисту у мирний час та особливий період. Взаємодія з органами управління та силами цивільного захисту функціональних і територіальних підсистем, їх ланок, які залучаються до ліквідації наслідків надзвичайної ситуації. Забезпечення та поповнення матеріальних та інших ресурсів формування цивільного захисту.

Розділ 2. Профільна складова

Тема 3. Виконання заходів захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій відповідно до покладених на формування цивільного захисту завдань:

Для рятувальних формувань

Тема 3.1. Розшук та визволення потерпілих з під завалів будівель. Прийоми та способи рятування людей на верхніх поверхах зруйнованих або палаючих будівель.

Розвідка завалів, пошкоджених і палаючих будівель. Визначення місць знаходження людей. Способи та порядок рятування людей, які знаходяться у завалах будівель, (будівництво галерей, проходів, тунелів, розтаскування конструкцій будівель, використання домкратів,

засобів малої механізації тощо). Способи і порядок рятування людей, які знаходяться на верхніх поверхах зруйнованих або палаючих будівель. Обладнання, яке необхідне для проведення робіт при рятуванні людей та порядок його використання. Способи транспортування потерпілих. Заходи безпеки.

Тема 3.2. Завалення нестійких конструкцій споруд та їх підсилення. Дії працівників формування з рятування людей із завалених захисних споруд

Визначення стану нестійких конструкцій споруд, прийоми їх завалення або підсилення. Розвідка заваленої захисної споруди. Визначення найбільш доступного місця розкриття та подачі свіжого повітря у захисну споруду, встановлення зв'язку з людьми, які знаходяться у споруді. Механізми та інструменти, які застосовуються при проведенні робіт. Вивід людей та винос постраждалих із захисної споруди. Особливості рятування людей, які знаходяться у загазованих, затоплених водою і нечистотами приміщень. Способи переносу постраждалих на носилках і підручних засобах до місць завантаження їх на транспорт.

Тема 3.3. Евакуація людей та майна із зон затоплення (підтоплення), осередків пожеж та територій, забруднених радіоактивними і небезпечними хімічними речовинами.

Особливості залучення рятувальних формувань до проведення евакуації людей та майна із зон затоплення (підтоплення), осередків пожеж та територій, забруднених радіоактивними і небезпечними хімічними речовинами.

Тема 3.3. Способи транспортування потерпілих. Розміщення потерпілих на транспортних засобах.

Способи транспортування потерпілих. Планування та підготовка транспортних засобів для перевезення евакуйованого населення. Оснащення транспортних засобів спеціальним обладнанням для вивезення поранених, уражених та хворих. Порядок розміщення потерпілих на транспортних засобах.

Для аварійно-відновлювальних формувань

Тема 3.1. Порядок проведення аварійно-відновлювальних робіт на пошкоджених об'єктах.

Характер і масштаб впливу уражаючих факторів стихійних лих, аварій та катастроф на об'єктах. Можливий характер руйнувань та пошкоджень. Зміст плану території (об'єкту) з відображенням усіх мереж, місць прокладки відновлюваних мереж, напрямів руху від насосних станцій води, газу, пару і технологічних продуктів тощо.

Організація та проведення розвідки аварійно-відновлюваних робіт на енергетичних мережах для визначення місць і масштабу їх руйнувань та пошкоджень. Види и способи аварійних робіт на системах електрозабезпечення. Основні способи екстреного усунення аварій. Подача електроенергії в окремі райони і ділянки вогнища ураження. Основні способи тимчасових відновлювальних робіт.

Тема 3.2. Дії працівників формування цивільного захисту щодо відновлення тепло-газо-енергопостачання населених пунктів. Визначення черговості відновлення тепло-газо-енергопостачання об'єктів.

Мета проведення невідкладних робіт на комунально-енергетичних мережах - підтримання життєдіяльності на об'єктах, що збереглися, швидке відновлення важливих об'єктів і споруд, запобігання затопленню житлових і виробничих приміщень, підвалів і сховищ, ділянок доріг, забезпечення водою. Визначення порядку дій працівників формування щодо забезпечення органів управління і сил цивільного захисту. Визначення порядку дій працівників формування цивільного захисту під час відновлення тепло-газо-енергопостачання населених пунктів. Визначення черговості відновлення тепло-газо-енергопостачання об'єктів.

Для аварійно-технічних формувань

Тема 3.1. Проведення спеціальної розвідки при виникненні надзвичайної ситуації.

Проведення спеціальної розвідки в місцях виникнення (загрози виникнення) надзвичайних ситуацій, шляхів руху сил цивільного захисту та маршрутів евакуації.

Визначення шкоди, заповдіяної об'єктам комунальної сфери і нерухомому майну громадян внаслідок виникнення надзвичайних ситуацій, потреби в матеріальних ресурсах, необхідних для проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, а також повного відновлення пошкоджених (зруйнованих) об'єктів.

Тема 3.2. Проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт на об'єктах комунальної сфери.

Організація заходів щодо підвищення стійкості комунально-енергетичних мереж та проведення невідкладних аварійно-відновлювальних робіт на них та їх спорудах.

Для пожежних формувань

Тема 3.1. Здійснення організаційних та інженерно-технічних заходів щодо підвищення рівня протипожежного захисту об'єктів і територій.

Зміст пожежно-профілактичних та інженерно-технічних заходів, які здійснюються на об'єкті, обсяги і порядок їх проведення. Планування та здійснення організаційних та інженерно-технічних заходів щодо підвищення рівня протипожежного захисту об'єктів і територій. Практичне виконання пожежно-профілактичних заходів.

Тема 3.2. Проведення першочергових та інших невідкладних робіт в осередках пожеж, їх гасіння, а також під час виникнення аварій, катастроф, стихійного лиха.

Проведення спеціальної розвідки в місцях виникнення (загрози виникнення) надзвичайних ситуацій, шляхів руху сил цивільного захисту та маршрутів евакуації.

Вихідні дані для розрахунку сил і засобів для гасіння пожеж на різних об'єктах.

Прийоми гасіння пожеж на поверхах, у підвалах, будинках підвищеної поверховості тощо. Особливості гасіння пожеж у житловому будинку, навчальному закладі, на підприємстві. Обладнання для евакуації людей, у тому числі хворих, поранених з палаючих поверхів, підвалів, завалів тощо. Прийоми евакуації.

Особливості гасіння, прийоми і способи локалізації та гасіння лісових, торф'яних і степових пожеж. Особливості гасіння пожеж в ускладнених умовах (у спеку, при сильному вітрі, вночі тощо).

Заходи безпеки при гасінні пожеж.

Тема 3.3. Забезпечення проведення першочергових та інших невідкладних робіт в осередках пожеж, їх гасіння.

Забезпечення формування необхідними матеріально-технічними засобами для запобігання виникненню надзвичайних ситуацій та ліквідації їх наслідків у разі виникнення таких ситуацій.

Визначення потреби в матеріальних ресурсах, необхідних для проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт.

Для інженерних формувань

Тема 3.1. Організація обстеження будівель, інженерних споруд та проведення інженерної розвідки при запобіганні та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій.

Організація обстеження будівель, споруд, інженерних мереж і транспортних комунікацій, здійснюють заходи щодо їх безпечної експлуатації.

Проведення спеціальної розвідки в місцях виникнення (загрози виникнення) надзвичайної ситуації, шляхів руху сил цивільного захисту та маршрутів евакуації.

Тема 3.2. Здійснення заходів інженерного захисту територій.

Здійснення інженерного забезпечення сил цивільного захисту в місцях їх розташування під час висування до зон надзвичайних ситуацій, зон можливого ураження та на визначені об'єкти для виконання робіт.

Організація будівництва протизсувних, протиповеневих, протиселевих, протилавинних, протиерозійних та інших інженерних споруд спеціального призначення.

Визначення потреби в матеріальних ресурсах, необхідних для проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, а також повного відновлення пошкоджених (зруйнованих) об'єктів.

Тема 3.3. Використання інженерної техніки та обладнання, що може бути залучено для проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт.

Комплексна механізація інженерних робіт в районі аварії, катастрофи. Вимоги до техніки і обладнання інженерного формування. Можливості засобів механізації інженерних робіт формування. Дії працівників формування під час комплексного використання техніки і обладнання.

Для медичних формувань

Тема 3.1. Організація медичного забезпечення.

Збір та аналіз даних про медичну і санітарно-епідемічну обстановку. Прогнозування розвитку медичної і санітарно-епідемічної обстановки у районах виникнення надзвичайних ситуацій, осередках ураження (захворювання) та на прилеглих територіях, а також у місцях тимчасового розміщення евакуйованого населення. Збір та аналіз даних щодо заходів з медичного забезпечення під час ліквідації наслідків надзвичайної ситуації.

Забезпечення медичного формування лікарськими засобами, виробами медичного призначення, профілактичними засобами, препаратами крові тощо. Створення резерву лікарських засобів та виробів медичного призначення для забезпечення заходів під час ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій.

Організація та проведення навчання немедичних працівників методам та навичкам надання домедичної допомоги у разі виникнення надзвичайних ситуацій.

Тема 3.2. Здійснення заходів медичного захисту населення.

Надання медичної допомоги постраждалим у разі виникнення надзвичайних ситуацій. Здійснення медичного сортування поранених.

Організація евакуації постраждалих у разі виникнення надзвичайних ситуацій до закладів охорони здоров'я з урахуванням медичних показань. Організація роботи закладів охорони здоров'я під час прийому великої кількості поранених та постраждалих у разі виникнення надзвичайних ситуацій. Ізоляція інфекційних хворих і контамінованих осіб, проведення їх санітарної обробки і деконтамінації. Організація та здійснення медичних профілактичних заходів серед населення.

Для формувань зв'язку

Тема 3.1. Організація зв'язку при загрозі або виникненні надзвичайної ситуації.

Організація заходів щодо забезпечення стійкого зв'язку при загрозі виникнення надзвичайної ситуації.

Забезпечення багатоканального зв'язку для здійснення оповіщення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій органів виконавчої влади, виконавчих органів рад, суб'єктів господарювання, що розташовані в прогнозованій зоні ураження або братимуть участь у ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, а також населення, яке проживає в прогнозованій зоні ураження, у тому числі в доступній для осіб з вадами зору та слуху формі.

Тема 3.2. Організація зв'язку при висуванні сил цивільного захисту до району (місці) надзвичайної ситуації.

Забезпечення зв'язком органів управління і сил цивільного захисту під час висування до району (місці) надзвичайної ситуації.

Використання рухомих засобів зв'язку, радіозв'язку, забезпечення та організація функціонування пересувних засобів зв'язку для використання інформаційних табло для висвітлення інформації з питань цивільного захисту.

Тема 3.3. Забезпечення зв'язку під час ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій.

Забезпечення зв'язком органів управління і сил цивільного захисту в умовах надзвичайних ситуацій.

Забезпечення зв'язком сил цивільного захисту під час проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт.

Забезпечення та організація функціонування на об'єктах з масовим перебування людей сигнально-гучномовних пристроїв та електронних інформаційних табло для висвітлення інформації з питань цивільного захисту.

Організація і проведення аварійно-відновлювальних робіт на пошкоджених технічних засобах зв'язку. Визначення шкоди, заподіяної технічним засобам зв'язку внаслідок виникнення надзвичайних ситуацій, потреби в матеріальних ресурсах, необхідних для проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, а також повного відновлення пошкоджених технічних засобів зв'язку.

Для транспортних формувань

Тема 3.1. Заходи транспортного забезпечення при проведенні аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт.

Заходи щодо забезпечення функціонування дорожнього господарства в умовах стихійного лиха, у разі виникнення аварії, катастрофи, іншої надзвичайної ситуації техногенного та природного характеру, під час ліквідації їх наслідків.

Здійснення заходів у разі загрози виникнення і виникнення надзвичайних ситуацій на транспорті.

Перевезення згідно з планами реагування на надзвичайні ситуації та планами цивільного захисту на особливий період, перевезення під час проведення заходів з евакуації населення, підвезення (вивезення) робочих змін, вивезення матеріальних цінностей. Перевезення небезпечних вантажів автомобільним, залізничним, морським, річковим та повітряним транспортом у зонах (із зон) виникнення надзвичайних ситуацій.

Здійснення заходів з підготовки транспорту до сталого функціонування в особливий період.

Тема 3.2. Обладнання автотранспорту для перевезення уражених та постраждалих внаслідок стихійного лиха, аварій та катастроф.

Порядок одержання спеціального обладнання та установка його на автотранспортні засоби. Виготовлення та використання підручних засобів для устаткування автотранспорту при перевезенні людей та вантажів. Контроль за станом спеціального обладнання при здійсненні перевезень під час проведення евакуації. Заходи безпеки.

Тема 3.3. Здійснення перевезення населення.

Подача автотранспорту на пункти посадки людей та навантаження вантажів. Правила посадки людей, укладки та кріплення вантажів. подача автотранспорту на пункти посадки людей

Тема 3.4. Здійснення перевезення вантажів, обладнання.

Подача автотранспорту на пункти навантаження вантажів. Норми навантаження вантажів на транспорт. Розміщення вантажів, обладнання на транспортних засобах та їх кріплення. Порядок охорони

вантажів на транспорті. Особливості при перевезенні особливо цінних, легкозаймистих, вогненебезпечних та вибухонебезпечних вантажів. Особливості при перевезенні вантажів по зараженої місцевості. Заходи безпеки.

Для ремонтних формувань

Тема 3.1. Забезпечення заходів технічного забезпечення при проведенні аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт.

Визначення потреби в матеріальних ресурсах, необхідних для технічного забезпечення проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт.

Організація ремонту техніки, механізмів, приладів та інших технічних засобів, що вийшли з ладу під час здійснення заходів з цивільного захисту.

Здійснення евакуації пошкодженої та несправної техніки до збірних пунктів пошкоджених машин та ремонтних підприємств.

Організація постачання запасних частин і ремонтних матеріалів до ремонтних підприємств.

Тема 3.2. Перевірка готовності техніки до дій у вогнищах ураження, аварій та катастроф.

Уточнення особливостей зон ураження, аварій та катастроф, в яких планується робота техніки. Проведення додаткової підготовки техніки до роботи у вогнищах ураження, аварій та катастроф. Періодичність обслуговування техніки і машин при проведенні рятувальних та інших невідкладних робіт.

Тема 3.3. Особливості проведення ремонтних робіт при висуванні сил цивільного захисту до району (місці) надзвичайної ситуації.

Порядок огляду техніки, яка вийшла з ладу під час здійснення маршу. Прийняття рішення про ремонт або буксирування. Проведення ремонту на місці або евакуація до пункту збору несправної техніки.

Тема 3.4. Особливості проведення ремонтних робіт в районі надзвичайної ситуації.

Прийняття рішення про ремонт на місці або евакуацію до пункту збору несправної техніки. Особливості проведення ремонтних робіт у зоні радіаційного, хімічного зараження, повені тощо

Для формувань захисту сільськогосподарських тварин і рослин

Тема 3.1. Проведення моніторингу та спеціальної розвідки щодо стану забруднення радіоактивними та небезпечними хімічними речовинами, біологічними засобами сільськогосподарських угідь, продукції рослинництва, поверхневих вод, призначених для сільськогосподарських потреб.

Поняття моніторингу території. Порядок проведення моніторингу стану забруднення радіоактивними та небезпечними хімічними речовинами, біологічними засобами сільськогосподарських угідь. Порядок проведення моніторингу стану забруднення радіоактивними та небезпечними хімічними речовинами, біологічними засобами продукції рослинництва. Порядок проведення моніторингу стану забруднення радіоактивними та небезпечними хімічними речовинами, біологічними засобами поверхневих вод. Дії працівників формування під час проведення моніторингу сільськогосподарських угідь, продукції рослинництва, поверхневих вод, призначених для сільськогосподарських потреб.

Тема 3.2. Проведення робіт з ліквідації епізоотій та епіфітотій, здійснення епізоотичного, фітосанітарного і токсикологічного контролю під час проведення робіт з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій.

Здійснення ветеринарно-санітарних та фітосанітарних заходів. Здійснення контролю за безпечністю харчових продуктів і кормів під час виникнення надзвичайних ситуацій, участь у здійсненні заходів щодо забезпечення безпечності харчових продуктів та сировини для їх виготовлення рослинного та тваринного походження. Здійснення заходів щодо захисту джерел і систем водопостачання для тварин від впливу небезпечних факторів ураження.

Здійснення заходів щодо спеціальної обробки територій, приміщень, сільськогосподарських тварин і рослин, продукції тваринництва та рослинництва. Підготовка сільськогосподарської та спеціальної техніки для роботи на зараженій місцевості, спеціальної обробки тварин і рослин, що заражені (уражені), знезаражені території, приміщень, де зберігається продукція тваринництва та рослинництва. Здійснення агрохімічного обстеження, ветеринарної діагностики, лікування тварин, що заражені (уражені), знезаражують посіви, пасовища і продукцію тваринництва та рослинництва. Організація заходів із знищення зерна, продовольства, харчової сировини, фуражу та інших матеріальних засобів, що не підлягають знезараженню, збір, утилізація або знищення загиблих тварин і відходів тваринного походження.

Забезпечення створення резерву спеціального майна і засобів для захисту свійських тварин та сільськогосподарських рослин у разі виникнення надзвичайних ситуацій.

Для формувань радіаційного і хімічного спостереження

Тема 3.1. Організація радіаційного і хімічного спостереження. Мережа спостереження та лабораторного контролю.

Система збору, обробки та аналізу інформації. Організація радіаційного і хімічного спостереження у різних режимах діяльності. Організація спостереження на об'єктах, які мають диспетчерську службу в режимі цілодобового чергування. Організація спостереження постами радіаційного та хімічного спостереження. Організація збору і обробки інформації.

Тема 3.2. Організація радіаційного і хімічного контролю. Прилади радіаційної та хімічної розвідки.

Види радіаційного і хімічного контролю. Принципи організації і методи проведення радіаційного і хімічного контролю. Проведення радіаційного і хімічного контролю. Допустимі дози опромінення. Порядок обліку отриманих доз, оцінка працездатності.

Організація дозиметричного контролю у формуваннях: груповий та індивідуальний контроль. Порядок видачі індивідуальних дозиметрів і зняття показань. Ведення журналу обліку доз опромінення працівників формування. Представленні донесення (інформації) о дозах опромінення працівників формування.

Прилади радіаційної, хімічної розвідки та дозиметричного контролю, їх призначення, загальна побудова і порядок роботи з ними.

Тема 3.3. Дії формування при веденні розвідки маршрутів висування і району (об'єкту) рятувальних та інших невідкладних робіт.

Дії особового складу розвідувальної ланки при веденні розвідки маршруту висування: визначення стану доріг і мостів, проходи мості маршрутів, визначення та позначення границь зараження, виставлення знаків огороження, пошук обходів заражених ділянок, порядок їх позначення. Визначення об'ємів і характеру руйнувань, затоплень, пожеж і напрямків їх розповсюдження. Складання схеми маршруту висування. Відшукання входів і аварійних виходів захисних споруд.

Оцінка радіаційної, хімічної, пожежної, інженерної та медичної обстановки на об'єкті господарської діяльності.

Для формувань санітарної обробки людей, спеціальної обробки майна, одягу та транспорту

Тема 3.1. Порядок проведення спеціальної обробки на об'єкті господарської діяльності. Її сутність і зміст.

Сутність і зміст спеціальної обробки, її складові частини. . Сили и засоби знезаражування, техніка, речовини і розчини., які застосовуються при знезаражуванні та прядок їх приготування. Проведення дезактивації. Дегазація (часткова, повна) та способи її проведення. Види і способи дезінфекції. Порядок проведення знезаражування на об'єкті господарської діяльності та у формуванні. Особливості обробки при комплексному зараженні. Контроль повноти знезаражування. Міри безпеки при проведенні знезаражування.

Тема 3.2. Порядок проведення санітарної обробки людей.

Санітарна (часткова, повна) обробка персоналу об'єкту господарської діяльності та працівників формувань при зараженні радіоактивними, хімічними речовинами, НХР та бактеріальними засобами. Порядок проведення часткової санітарної обробки. Порядок проведення повної санітарної обробки на попередньо обладнаних стаціонарних обмивальних пунктах (СОП), куполах, душових павільйонах, санітарних пропускниках або на спеціально розгорнутих для цієї цілі площадках с використанням пересувних засобів типа ДДА-53 і ДДП. Розгортання пункту санітарної обробки в польових умовах. Особливості та послідовність проведення санітарної обробки при комплексному зараженні отруйними, радіоактивними речовинами та бактеріальними засобами.

Тема 3.3. Порядок проведення спеціальної обробки майна, одягу та транспорту.

Визначення степені зараження транспортних засобів, будівель і споруд, внутрішніх приміщень та робочих місць, ділянок місцевості, води, продовольства та харчової сировини. Знезаражування різних поверхонь від радіоактивних, хімічних речовин, бактеріальних засобів. Види знезаражування та їх зміст. Порядок проведення спеціальної обробки транспорту. Особливості проведення спеціальної обробки одягу.

Для формувань матеріально-технічного та продовольчого забезпечення

Тема 3.1. Заходи щодо матеріально-технічного та продовольчого забезпечення під час виникнення надзвичайних ситуацій

Забезпечення органів управління і сил цивільного захисту запасами сировинних, матеріально-технічних і продовольчих ресурсів для проведення першочергових робіт під час ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій. Порядок визначення (проведення розрахунків) необхідної кількості запасів матеріальних засобів для проведення першочергових робіт для ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій та життєзабезпечення населення персоналу об'єкту.

Тема 3.2. Розгортання та дії рухомого пункту харчування (рухомого пункту продовольчого постачання, рухомого пункту речового постачання, рухомого пункту забезпечення паливно-мастильними матеріалами, рухомого пункту водопостачання)

База створення і порядок розгортання рухомого пункту харчування (рухомого пункту продовольчого постачання, рухомого пункту речового постачання, рухомого пункту забезпечення паливно-мастильними матеріалами, рухомого пункту водопостачання) в польових умовах, його технічні можливості, об'єм везимого запасу продовольства (речового постачання, паливно-мастильних матеріалів, води). Характеристики техніки рухомого пункту харчування (рухомого пункту продовольчого постачання, рухомого пункту речового постачання, рухомого пункту забезпечення паливно-мастильними матеріалами, рухомого пункту водопостачання). Функціонування рухомого пункту харчування (рухомого пункту продовольчого постачання, рухомого пункту речового постачання, рухомого пункту забезпечення паливно-мастильними матеріалами, рухомого пункту водопостачання) під час ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій.

Для формувань обслуговування захисних споруд цивільного захисту

Тема 3.1. Захисні споруди, особливості їх будівництва, обладнання, утримання та правила експлуатації.

Типи захисних споруд, їх призначення. Класи та групи сховищ і протирадіаційних укриттів. Правила вибору місць розміщення та побудови захисних споруд. Основні приміщення захисних споруд. Обладнання приміщень захисних споруд системами життєзабезпечення. Порядок утримання захисних споруд та правила їх експлуатації. Документація захисних споруд. Система технічного обслуговування та ремонту спеціального обладнання і технічних систем захисних споруд. Методика перевірки та порядок оцінки стану готовності захисних споруд. Особливості утримання та експлуатації захисних споруд на хімічно небезпечних об'єктах. Облаштування та особливості експлуатації простіших засобів колективного захисту.

Тема 3.2. Дії працівників формування під час підготовки захисної споруди для використання за призначенням.

Вимоги до умов утримання захисних споруд у мирний час. Порядок приведення сховища (укриття) у готовність до прийому населення: інструктаж працівників формування, підготовка проходів, входів до сховища, звільнення приміщень від матеріалів мирного часу, розстановка нар та приборів, створення запасів продовольства, перевірка систем енергопостачання та життєзабезпечення, підключення засобів зв'язку та оповіщення, уточнення плану укриття працівників підприємства (населення), перевірка на герметичність.

Тема 3.3. Дії працівників формування в ході прийому та під час перебування у захисній споруді людей, що укриваються, а також після виведення людей.

Збір працівників формування при оголошенні сигналу оповіщення. Приведення систем життєзабезпечення сховища (споруди) у робочий стан. Організація взаємодії з медичним формуванням та охорони громадського порядку. Уточнення маршрутів виходу людей до сховища та порядку входу до нього. Розміщення попереджувальних знаків, покажчиків на всіх маршрутах руху. Організація руху людей до сховища, та при занятті ними там своїх місць. Організація комендантської служби. Забезпечення безперебійної роботи всіх систем життєзабезпечення сховища. Порядок евакуації людей із сховища.

*Для формувань охорони публічного
(громадського) порядку*

Тема 3.1. Правова основа введення режиму надзвичайного стану.

Закон України “Про правовий режим надзвичайного стану”. Умови і порядок введення та скасування дії режиму надзвичайного стану. Особливості організації повсякденного життя в умовах оголошення надзвичайного стану. Зміст заходів правового режиму надзвичайного стану. Додаткові заходи режиму надзвичайного стану у зв'язку із надзвичайними ситуаціями техногенного або природного характеру. Гарантії прав і свобод громадян та прав і законних інтересів юридичних осіб в умовах надзвичайного стану. Відповідальність за порушення вимог або невиконання заходів правового режиму надзвичайного стану.

Тема 3.2. Дії формувань при проведенні евакуації населення.

Дії нарядів формування охорони громадського порядку по забезпеченню порядку та припиненню паніки на збірних і приймальних

евакуаційних пунктах, у місцях посадки на транспорт. Забезпечення порядку на маршрутах евакуації, у пунктах висадки і у районах (пунктах) розміщення евакуйованого населення.

Тема 3.2. Забезпечення громадського порядку, попередження та припинення випадків мародерства, розкрадання матеріальних цінностей при ліквідації наслідків стихійного лиха, аварій та катастроф.

Розміщення постів охорони. Дії працівників формування по припиненню крадіжок матеріальних цінностей та майна громадян і підприємств при оточенні місця аварії, зони катастрофи та зон стихійного лиха. Забезпечення режиму допуску людей і транспорту до місць проведення рятувальних та інших невідкладних робіт. Психологічна підготовка працівників формування до дій в умовах надзвичайної ситуації.

4. РЕКОМЕНДОВАНИЙ ПЕРЕЛІК НОРМАТИВНИХ ДОКУМЕНТІВ

1. Кодекс цивільного захисту України, від 02.10.2012 №5403-VI.
2. Закон України «Про об'єкти підвищеної небезпеки» від 18.01.2001 №2245-III.
3. Закон України «Про правовий режим надзвичайного стану» від 16.03.2000 №1550-III, від 12.04.2000 №638, від 27.07.2001 №920, від 05.09.2000 №1386.
4. Закон України «Про захист людини від дій іонізуючих випромінювань» від 14.01.1998 №15/98-ВР.
5. Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» від 24.02.1994 №4004-XII.
6. Закон України «Про захист населення від інфекційних хвороб» від 06.04.2000 №1645-III.
7. Закон України «Про боротьбу з тероризмом» від 20.03.2003 №638-IV.
8. Закон України «Про захист людини від впливу іонізуючих випромінювань» від 14.01.1998.
9. Закон України «Про захист населення від інфекційних хвороб» від 06.04.2000.
10. Закон України «Про об'єкти підвищеної небезпеки» від 18.01.2001.
11. Закон України «Про правовий режим надзвичайного стану» від 16.03.2000.
12. Постанова Кабінету Міністрів України «Про порядок класифікації надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру за їх рівнями» від 24.03.2004 №368 (із змінами, внесеними ПКМУ від 29.05.2013 №380).
13. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про організацію оповіщення і зв'язку в НС» від 15.02.1999 №192.
14. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку проведення навчання керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту» від 23.10.2013 №819.
15. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку підготовки до дій за призначенням органів управління та сил цивільного захисту» від 26.06.2013 №443.
16. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях» від 26.06.2013 №444.

17. Наказ МНС України «Про затвердження Інструкції щодо утримання захисних споруд цивільної оборони у мирний час» від 09.10.2006 №653.

18. Наказ МНС України «Про затвердження Рекомендацій щодо дій населення у разі загрози та виникнення вибуху, у тому числі тих, що виникли внаслідок терористичної діяльності» від 18.12.2009 №860.

19. Наказ МНС України «Про методичні рекомендації з питань організації планування та проведення евакуаційних заходів на об'єктах господарської діяльності у разі виникнення надзвичайних ситуацій» від 07.09.2010 №761.

20. Наказ МНС України «Про затвердження кваліфікаційних ознак надзвичайних ситуацій» від 12.12.2012 №1400.

21. Розпорядження голови Кіровоградської ОДА «Про обласні формування цивільного захисту» від 06.11.2015 №433-р.

22. Рішення обласної комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій «Про затвердження експертної оцінки території Кіровоградської області щодо можливості виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру» від 30.05.2013 №5.

Начальник управління з питань
цивільного захисту
Кіровоградської
облдержадміністрації

В.СЛІНЧЕНКО
" " 2017 року

Начальник навчально-методичного
центру цивільного захисту та
безпеки життєдіяльності
Кіровоградської області

М.ТИЩЕНКО
" " 2017 року